

ЗМІСТ випуску № 61

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Доманський В.А. Газета "Українське слово" (1918) – перше українське видання у Томську	3
Штейнбук Ф.М. Новела Миколи Хвильового "Арабески" у контексті тілесно-міметичного методу аналізу художніх творів	9
Анненкова Е.С. Дискретное проявление "тургеневского" в изображении русского народа в прозе Б.К.Зайцева и И.С.Шмелева	18
Чоботько А.В. Религия и вера в понимании В.В.Розанова и Н.В.Гоголя	30
Дацько О.О. Гоголівські традиції у творчості Володимира Дрозда (на матеріалі оповідань та повістей)	37
Бойницька О.С. Концепт "англійськості" у сучасному британському історичному романі	45
Хархун В.П. Радянська офіційна модель війни (драматургія О.Корнійчука)	50

ІСТОРІЯ

Токарєв С.А. Засеймські сотні Ніжинського полку у суспільно-політичному житті Гетьманщини другої половини XVII–XVIII ст.	56
Бартош І.М. Київський воєвода Дмитро Путятич – дипломатична, адміністративна та військова діяльність у контексті литовсько-татарської політики на переломі XV–XVI ст.	68
Луняк Є.М. Образ Анни Ярославни у французькій та вітчизняній історіографіях.....	75
Михайленко Г.М. Біографічний підхід у творчій спадщині О.Лотоцького	86
Онщенко О.В. Роль Чернігівського Жіночого Союзу в розвитку соціально-політичних процесів у регіоні протягом 1917 р.....	97
Пархоменко В.А. Мемуари генерала О.Грекова як джерело з історії української революції 1917–1921 років	105
Чуткий А.І. Ректорський корпус Київського комерційного інституту: спроба наукової реконструкції	119
Мельничук О.А. Організація соціального захисту населення УСРР у період непу: відступ від доктринальних принципів чи пристосування до нових умов?	129
Константінова В.М. Розвиток шляхів сполучення і транспорту як складова урбанізаційних процесів на Півдні України другої половини XIX – початку XX ст.	138

Тарасов В.В. "Окопна графіка" як джерело з історії Великої Вітчизняної війни 1941–1945 рр.	147
Титаренко Д.М. Пропагандистська діяльність ОУН на Донбасі в період нацистської окупації	151
Пудовкіна А.С. Особистісний вимір музейної археології Радянської України 1920-х – початку 1930-х рр.....	159
Ігнатенко М.М. Ідейна складова розвитку українського села у 60–80-х рр. XX ст.....	165

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ КУЛЬТУРИ

Хаценко О.О. П.Я.Дорошенко і розвиток музейної справи у Чернігівській губернії	175
Малежик Д.І. Українська творча інтелігенція повоєнного періоду в радянській історіографії	182
Москаленко О.Ю. Ніжинська минувщина у дослідженнях краєзнавця Ю.С.Москаленка	192
Семенова М.В. Тенденції розвитку культури України в системі трансформаційних процесів суспільства (90-ті рр. XX ст.)	199

АРХІВНІ МАТЕРІАЛИ І ЗНАХІДКИ

Сиротенко Л.Ф. Еще одна неизвестная повесть Я. де Бальмена.....	206
Я. П. де Бальмен Мщение	208

ЗМІСТ випуску № 62

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Самойленко Г.В. Хроніка українознавчих проявів у Ніжинській вищій школі у XIX – на поч. XX ст.....	3
Сквіра Н.М. "Кроме доселе напечатанного, ничего не существует из моих произведений" (Про "Мертві душі. Закінчення поеми М.В.Гоголя "Пригоди Чичикова" А.Є.Ващенко-Захарченка та про другий том поеми, відтворений Ю.А.Авакяном)	14
Дудка Р.А. Микола Гоголь: шлях духовного зростання	25
Ісаєнко К.П. Герменевтична реконструкція як наративна особливість біографічних досліджень Пантелеймона Куліша	37
Ковальчук О.Г. Жіночий світ як театр (на матеріалі роману В.Винниченка "Записки Кирпатого Мефістофеля")	44
Матвєєва О.О. Ідея "національного визволення" в "Щоденнику" Володимира Винниченка	63
Анненкова Е.С. Літературоцентричність прози Б.К.Зайцева как средство продолжения и сохранения традиции русской классической литературы.....	76
Михальчук Н.І. Експресіонізм і міф: постановка проблеми	83

ІСТОРІЯ

Звагельський В.Б. Путивль та його округа в епоху "Слова о полку Ігоревім".....	90
Сидорович О.С., Хоменюк А.М. Особливості спілкового будівництва споживчої кооперації Лівобережної України в роки столипінської аграрної реформи	110
Januszkiewicz Barbara. Polska mniejszość narodowa, czy Polonia? Polacy na Ukrainie	120
Дудка Л.О. Антирелігійна пропаганда в системі народної освіти в УСРР в 1920–1930-х рр.: механізм упровадження та наслідки.....	125
Гай-Нижник П.П. Осібний (особливий) відділ Штабу гетьмана П.Скоропадського (1918 р.).....	135
Отрох Н.В. Будянська фаянсова фабрика Товариства М.С.Кузнецова. Удосконалення технологічного процесу, розширення асортименту і пошуки ринків збуту	141
Горох М.В. Невідомі керівники ніжинського "Торгсину"	150
Каковкіна О.М. Регіональний вимір українсько-болгарських відносин: історико-методологічний аспект	157
Давиденко Ю.М., Жмака А.А. Боротьба тоталітарних режимів проти польського Костьолу 1939–1941 рр.....	165

Дудченко О.С. Правові засади створення та діяльності обласної колегії при представнику Президента України в Чернігівській області в першій половині 90-х рр. XX ст. 174

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ КУЛЬТУРИ

Гальчинський Б.А. Микола Лисенко та український національний рух у I пол. 60-х рр. XIX ст.....	184
Будзар М.М. До проблеми реконструкції культурної історії дворянської садиби за родовими спогадами (садиба Кантакузіних-Сперанських на Полтавщині).....	193
Кириченко І.М. Роль жінок у діяльності Чернігівської Громади	202
Новікова О.О. Іспаністи В.Піскорський та В.Балагер	209
Галь Б.О. До історії полтавського дворянського пансіону (за матеріалами ДАРФ)	215
Прудько В.О. Ніжинська інститутська гімназія у вирі революційних подій 1917–1920 рр.	223
Дедович Д.В. Технікуми Чернігівщини на поч. 20-х рр. XX ст.....	228
Чуткий А.І. Зміни в студентському складі вузів Наддніпрянщини в роки українських визвольних змагань: досвід Київського комерційного інституту	238
Гомоляко А.О. Етапи педагогічної діяльності В.Ю.Данилевича: від провінційного вчителя до університетського професора	247
Кондратенко О.Ю. Науково-популяризаційна діяльність історичних установ АН УРСР (1944–1956 рр.).....	259
Семенова М.В. Проблеми підвищення освітнього рівня населення України в 90-ті рр. XX ст.	271
Мицик Л.М. Історична освіта в Ніжинському університеті: новітні тенденції, проблеми, перспективи (до 20-річчя відновлення історичної освіти у Ніжинській вищій школі).....	279

АРХІВНІ МАТЕРІАЛИ І ЗНАХІДКИ

Самойленко О.Г. Про заснування стипендії імені М.В.Гоголя у Варшавському університеті на поч. XX ст.	294
Моціяка П.П. Скільки випусків і випускників мав Історико-філологічний інститут князя Безбородька в Ніжині?	302
Сиротенко Л.Ф. Романтическая робинзоида Я.П. де Бальмена (незаконченная повесть "Пустыня")	307
Сиротенко Л.Ф. К публикации повести "Пустыня" Я. де Бальмена.....	314
Я.П. де Бальмен Пустыня.....	315

ЗМІСТ випуску № 63

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Ковальчук О.Г. Танатологічне як засіб формування простору ідеального буття (на матеріалі роману В.Винниченка "Записки Кирпатого Мефістофеля")	3
Дацько О.О. До проблеми присутності гоголівського оповідача у художньому просторі української "химерної" прози	14
Ісаєнко К.П. Наративні особливості новели Б.Лепкого "Милостиня"	21
Якубіна Ю.В. Грецьке середовище в етнокультурному просторі Ніжина (до проблеми формування творчого профілю Гоголя)	26
Сквіра Н.М. "Влияние женщины может быть очень велико..." (поняття жіночої "краси" й еволюція жіночого образу у творчості пізнього Гоголя)	35
Ролик А.В. Мотив Ухода-и-Возврата в жизни и творчестве Гоголя	45
Самойленко Г.В. Вірний друг Л.Глібова О.Тищинський	49
Анненкова Е.С. "Поэт для немногих": продолжение традиции лирической прозы И.С.Тургенева в творчестве Б.Зайцева	59

ІСТОРІЯ

Луняк Є.М. Відображення минулого України в праці Жана Ле Лабурера "Повідомлення про подорож королеви Польщі" (1647)	71
Андрєєв В.М. Скіфська державність у працях В.Петрова: політичний та етнічний аспекти	92
Жулканич Н.М. Передумови і причини трудової еміграції закарпатців у II пол. XIX ст.	98
Крупенко О.В., Удовик Н.М. Промислова діяльність відомих меценатів Чернігівської губернії II пол. XIX ст. та її результати	106
Сторчаус В.С. Проблема українського парламентаризму доби Української Центральної Ради на сторінках періодичної преси (березень 1917 – квітень 1918 рр.)	116
Давиденко Ю.М. Становище Римо-католицької церкви на території України в 1917–1939 рр.	128
Дудка Л.О. Журнал "Безвірник" у системі антирелігійної пропаганди в Україні в 1920–1930-х рр.	138

Делібалтова Ю.В. Правовий статус та матеріальне забезпечення працівника міліції в УРСР у 20–30-х рр. XX ст.	145
Литвин С.Е. Неперіодична друкована продукція як пропагандистська зброя ОУН на східноукраїнських землях (1941–1943 рр.)	153
Куценко Ю.Ю. Сучасне драгоманознавство: стан та перспективи розвитку	162

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ КУЛЬТУРИ

Моціяка П.П. Ніжинський Історико-філологічний інститут князя Безбородька в системі вищої освіти Російської імперії (1875–1917 рр.)	186
Іванцова Н.І. Історія заочної освіти та освіти для дорослих в Україні (II пол. XIX – I пол. XX ст.)	209
Чуткий А.І. Викладацькі кадри та склад студентства Вищих комерційних курсів у Києві (1906–1908 рр.)	218
Товстоляк Н.М. Парафіївський маєток Павла Івановича Харитоненка 1898–1917 рр. – історико-культурний осередок чи зразкове в економічному відношенні господарство?	229
Ігнатенко М.М. Бібліотеки у краєзнавчому русі на Чернігівщині II пол. XX ст.	238
Семенова М.В. Проблеми та нові засади розвитку культури України на поч. 90-х рр. XX ст.	248

АРХІВНІ МАТЕРІАЛИ І ЗНАХІДКИ

Двірна К.П., Главацький М.В. Архівні документи діяльності державних комісій України у 1944–1947 рр.: розслідування економічних втрат періоду окупації	256
Дудченко В.С. Ніжинський педагогічний інститут у 1930–40-х рр. Спогади	271

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Самойленко Г.В. Українсько-російсько-слов'янське літературознавство у Ніжинській вищій школі	3
Самойленко Г.В. Спадщина М.Гоголя в працях учених Ніжинської вищої школи.....	21
Матвєєва О.О. Соціальна художньо-онтологічна модель буття в "Щоденнику" Володимира Винниченка: від концепції "всебічного визволення" до ідеї "світового громадянства"	36
Прохоренко Є.Є. Проблема національної ідентичності М.Гоголя в українських літературно-критичних розвідках 20–30-х рр. ХХ ст.	51
Капленко О.М. Лірика Євгена Плужника: особливості рецепції....	81
Ісаєнко К.П. Особливості рецептивно-презентаційних моделей буття у сучасній українській "жіночій" прозі (на матеріалі творчості О.Забужко, М.Матіос, Г.Пагутяк).....	97

ІСТОРІЯ

Касюк Е.Ф. Славянские курганы с кремацией на территории Белорусского Полесья	105
Луняк Є.М. Відображення поширення турецької експансії в Україні в "Дзеркалі Отоманської імперії" де ла Магделена (1677)	114
Зирянова О.О. Добродійна діяльність на українських землях у другій половині ХVІІІ – на початку ХХ ст.: погляд іноземних науковців	122
Негода Ю.С. Інформативний потенціал законодавчих актів Російської імперії з історії грецької громади м.Ніжина (ХVІІІ–ХІХ ст.).....	129
Дудка А.И. Украинские переселенцы на территории Курской и Воронежской губерний в ХVІІІ–ХІХ вв.	139
Колодчук Д.В. Міжстанові антагонізми козацької спільноти періоду Нової Січі: історіографія питання	146
Гедьо А.В., Шажко А.С. Матеріали особового походження як інформативне джерело з історії іноземців Південної України	157
Окаринський В.М. "Товариство мочемордія" як неконформістське утворення в суспільному житті України 1840-х рр.....	165
Доросевич М.В. Вплив реформи 1861 р. на спосіб життя селянства України в радянській та сучасній науковій літературі.....	176
Кузнець Т.В. "Труды Киевской Духовной Академии" як джерело вивчення історії Православної Церкви в Україні	186
Приймак О.М. Народницькі соціальні досліді у південноукраїнському селі кін. ХІХ ст.....	200
Скрипник О.С. "Вісник виноробства" як джерело з історії розвитку виноградарства і виноробства в Криму кін. ХІХ ст.....	208
Печеніна Н.А., Третяк М.О. До питання про фальсифікацію античних пам'яток Півдня України в ХІХ – на поч. ХХ ст.....	217
Сараєва О.В. Взаємодія земств Донбасу з органами центральної влади і місцевою адміністрацією наприк. ХІХ – на поч. ХХ ст. (за матеріалами Російського державного історичного архіву).....	224
Петровська Ю.М. Діяльність земських установ Чернігівської губернії в продовольчій сфері в умовах дії Тимчасових правил із забезпечення продовольчих потреб сільських обивателів від 12 червня 1900 р.	236
Коробка Ю.В. Джерела історіографії реформ в економіці України в добу хрущовської "відлиги"	245
Савічев А.В. Соціальний склад керівництва УРСР 1954–1989 рр. (історіографічний огляд)	256
Райко І.І. Вугільна промисловість Донбасу між модернізацією та застоєм: історіографія проблеми	264
Данилова А.А. Возможности теории повседневности в исторических исследованиях	276

Рудь М.О., Охріменко О.С. Специфіка дослідження міського повсякдення істориками-медієвістами.....	284
Бабкіна Е.А. Методи психолінгвістики в дослідженнях по усній історії.....	293
Троян С.С. Українсько-польські відносини: архітектура соціальної пам'яті	303
Гедз В.А. Історія Макарівщини крізь призму історичних постатей	313

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ КУЛЬТУРИ

Макушина Г.І. Політична і правова культура міщан Гетьманщини у XVIII ст.	320
Моціяка П.П. Чому в Ніжині так і не був побудований пам'ятник князеві О.А.Безбородьку?	330
Жмуд Н.В. Образ "чужого" в родинно-обрядовій культурі українців.....	342
Темірова Н.Р., Чапля Ю. Побут дворянської жінки в художній літературі XIX ст.....	349
Шендрикова С.П. Українське театральне мистецтво в контексті історії Криму на прикладі творчості Марії Константиновни Заньковецької.....	358
Негода О.О. Матеріальне становище вчителів Донбасу у 1920–1930-ті рр.....	369
Будзар М.М. Матеріально-духовна спадщина дворянських "культурних гнізд" Прилуччини у дослідженнях В.І.Маслова (1927–1930 рр.)	376

АРХІВНІ МАТЕРІАЛИ І ЗНАХІДКИ

Сезін С.Ю. Концентраційні табори Кременчуцької губернії в 1920–1922 рр. Перші кроки репресивного апарату радянської влади за матеріалами Полтавського обласного архіву	387

ЗМІСТ випуску № 65

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Сулейманова Н.В. Образ маски в художественной системе романа М.Ю.Лермонтова "Герой нашего времени"	3
Якубина Ю.В. "... Я иду тою же дорогою..." (к вопросу духовных истоков Гоголя)	10
Сквіра Н.М. "... Впрочем, до Гоголя всякому далеко..." (рецепція другого тому "Мертвих душ" у творах "Садівник у засланні" Кіра Буличова та "Зустріч у дорозі" Анни Зегерс)	20
Прохоренко Е.Е. Гоголь і Лесь Курбас	26
Ганошенко Ю.А. Десакралізація постаті Т.Шевченка в українському інтелектуальному романі 20–30-х рр. ХХ ст.	37
Рубан Я.Г. Ліричний герой як форма реалізації авторської свідомості (на матеріалі збірки "Три перстені" Б.-І.Антонича)	42

ІСТОРІЯ

Ростовська О.В., Желєзко Р.А. Ніжинський козацький полк доби Б.Хмельницького (1648–1657 рр.): військово-політичний аспект	49
Лесик Л.В. До питання типології конфліктів за участю магістрату у деяких містах Лівобережної України XVI– XVIII ст....	59
Денисюк В.І. Волинь в системі польської політичної доктрини першої третини ХІХ ст.	67
Максимов О.В. Участь Житомирського окружного суду у вирішенні справ чиншовиків в умовах судової реформи 1864 р.	75
Казьмирчук М.Г. Соціально-демографічна ситуація у Київській губернії наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст.....	87
Лаврут О.О. "Відчит до Центрального бюро пролетарського студентства при ВУРПС. До ІІ конференції пролетарського студентства України" як джерело до вивчення життя студентства закладів УСРР 20-х рр. ХХ ст.	97
Комарницький О.Б. Студентство педагогічних технікумів України на початку 30-х рр. ХХ ст. (на матеріалах журналу "Студент революції").....	105

Рябченко О.Л. Повсякденне життя українських студентів у 1930-ті рр.	116
Чуткий А.І. Етнічний склад студентського контингенту та національне питання в Київському комерційному інституті....	126
Бистра М.О., Кириченко М.В. Українська радянська інтелігенція в 20–40-ві рр. XX ст.: еволюція образу у вітчизняній історіографії	138
Абрамчук К.П. Особливості проведення вербувальних акцій переміщення населення Волині на примусові роботи до Третього рейху (1941–1943 рр.)	147
Єсіп І.М. Кадрова політика радянської влади з відродження вугільних шахт Донбасу в роки Великої Вітчизняної війни (1943–1945 рр.): гендерний аспект ...	155
Гирич Я.М. Особливості повсякденного життя мешканців українських міст довоєнної та повоєнної доби: порівняльний аналіз	164
Субботіна І.В. Динаміка чисельності населення УРСР у 1950–80-х рр.: регіональний вимір	173
Воронко О.Г. Регіональні особливості етноміграційних процесів в Україні у другій половині XX ст.	182
Казіміров Д.В. Соціальна структура населення та типологія сімей міста Мени Чернігівського полку за матеріалами сповідних книг 1746 р.	193
Коваль Д.П. Роль Феофана Прокоповича в розвитку Української православної церкви	206
Маисурадзе Д. Церковь Грузії в 1977–2007 гг.	213
Тухватулліна О.С. Особливості розбудови релігійного життя в єврейських колоніях Північного Приазов'я у першій половині XIX ст.	217
Литвин К.А. До історії участі духовенства Чернігівської єпархії в народознавчих дослідженнях краю (кінець XIX – початок XX ст.)	229
Семенчук О.О. Священицька династія Дзбановських серед духовної еліти України XIX – початку XX ст.	239
Бездітько Б.М. Висвітлення заходів з відокремлення церкви від держави на сторінках преси	246
Бабенко Л.Л. Православне священництво періоду нацистської окупації в документах радянських органів державної безпеки	253

Татарченко О.Б. Становище православної церкви на Херсонщині у другій половині 1940-х рр.	262

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ КУЛЬТУРИ

Курінна Т.М. Благодійність і меценатство: термінологія і поняття.....	269
Гветадзе І.Г. Добродійні товариства іноземців на Півдні України (друга половина XIX – початок XX ст.).....	276
Товстоляк Н.М. Чернігівська садиба Качанівка та її власники у творчій спадщині О.М.Лазаревського.....	284
Гомоляко А.О. Роль В.Ю.Данилевича у створенні та діяльності Археологічного інституту в Києві.....	290
Самойленко Г.В. Розвиток театрального мистецтва на Чернігівщині.....	302
Мицик Л.М. Культурна дипломатія чи ідеологічна експансія? (з історії радянсько-британських культурних зв'язків у 1941–1945 рр.).....	337
Титаренко Д.М., Титаренко О.Ю. Музейне життя на Донеччині в постокупаційний та повоєнний періоди (1943–1950 рр.)	346
Семенова М.В. Культурний рівень та фактори його розвитку: теоретичний аспект питання	354

ЗМІСТ ВИПУСКУ № 66

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Созашвили Н.М. Фольклор и современный литературный процесс	3
Кахашвили Н.Э., Шиукашвили И. Николай Гоголь в грузинской прессе XIX века.....	11
Вахтангишвили Ш. Барокко в европейской и грузинской литературе XX века	16
Ісаєнко К.П. Функція "жанрової домовленості" у новій прозі Ліни Костенко (на матеріалі роману "Записки українського самашедшого")..	19
Забарний О.В. Мотиви табірної лірики в поезіях Андрія Буренка.....	24
Михед О.П. Вплив телебачення на літературу: зауваги до теми	31
Самойленко Г.В. Розвиток літератури на Чернігівщині XII–XXI ст.	41

ІСТОРІЯ

Ковальчук О.О. Принципи джерелознавчого дослідження (епоха романтизму).....	71
Підставка Р.В. Історія Збаража: від корибута до князів Збарзьких гербу "корибут" (на основі аналізу історичних джерел).....	79
Коробка В.М. Міський голова – ключова посада самоврядування міст підросійської України 1785–1917 рр.	89
Андросова-Байда Д.О., Барабаш Н.О. Петербург в історії роду Білозерських (у XIX – на поч. XXI ст.)	98
Сидорович О.С. Причини занепаду споживчої кооперації Лівобережної України у 70–80-х рр. XIX ст.	106
Мєзєнцева І.М. Товариство сільського господарства Південної Росії в суспільному розвитку Південної України (кін. 20-х рр. XIX – поч. XX ст.)...	114
Саманцов О.П. Формування фінансових доходів промислових робітників кам'яновугільної та металургійної промисловості Катеринославської губернії кін. XIX – поч. XX ст.	123
Герасимчук О.М. Діяльність Селянського поземельного банку на Чернігівщині в роки столицінської аграрної реформи (1906–1916)	130
Потапов О.М. Участь міських дум у подоланні безробіття в Українській Державі гетьмана П.Скоропадського (квітень–грудень 1918 р.)	143
Моїсєєнко Л.М. Правове становище єврейського населення в Російській імперії в кін. XIX – на поч. XX ст.....	152
Симашвили Т. Террор в разрезе истории	162
Онїщенко О.В. Вплив революційних перетворень 1917 р. на повсякденне життя українських жінок	175
Мельничук О.А. Соціальне страхування в більшовицькій доктрині суспільного розвитку: стратегічний напрям чи тактичний хід?	182
Романець Н.Р. Вплив репресій на соціальну поведінку українського селянства (1928–1936 рр.)	190
Лобач К.В. Органи судової влади у хлібозаготівельній кампанії з урожаю 1932 р.	201
Рекрут В.П. Соціальні аспекти діяльності споживчої кооперації Чернігівщини в 1935–1938 рр.	211

Удалова Т.М., Бодня О.О. Травматизм у промисловості Донбасу в 30-ті рр. ХХ ст.	222
Ахалмосулишвили Т.Е. Эвакуированная военная промышленность из Украины в Грузию в 1941–1945 гг.	231
Салата О.О. Вплив інформаційної політики держав на соціальні конфлікти (на прикладі Другої світової війни)	236
Гончаренко О.М. Конфлікт як основа сутності стосунків між українським суспільством та окупаційною адміністрацією Райхскомісаріату "Україна": постановка проблеми (1941–1944)	251
Чернега П.М. До питання внеску українського народу в перемогу країн антигітлерівської коаліції у Другій світовій війні.....	260
Самойленко Г.В., Самойленко О.Г. Періодика Чернігівщини: сторінки історії.....	279
Ругаль В.П. Василь Степанович Петров – герой, не вшанований за життя та забутий після смерті (громадська та військова діяльність В.С.Петрова у повоєнний період (1945–2003 рр.)).....	271
Лисак В.Ф. Медичне обслуговування сільського населення України у 1950–1960-х рр	298
Латиш Ю.В. Боротьба з пияцтвом та алкоголізмом серед неповнолітніх в УРСР у роки Перебудови	308

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ КУЛЬТУРИ

Войтенко І.Б. Внесок родини Ханенків у розвиток археологічної та історичної науки в Україні.....	319
Отрох Н.В. Від витворів мистецтва до друкарського штампу: до історії виробництва фарфору і фаянсу в Україні.....	329
Фомська С.М. Чернігівська "Просвіта" за часів гетьмана Скоропадського та Директорії УНР.....	336
Драчук Л.І. Проблеми становлення театрального мистецтва та їх висвітлення в наукових періодичних виданнях (на матеріалі збірника "Література та культура Полісся").....	345
Ладаняк І.А. Культурно-освітня діяльність споживчої кооперації Поділля в 1925–1927 рр.	353
Синельник І.С. Музейні колекції як джерело вивчення історії повсякденності (на прикладі Чернігівського історичного музею імені В.В.Тарновського).	362
Третяк В.Л. Спортивне життя в Україні в довоєнний та окупаційний періоди	370
Хархун В.П. Музеєфікація радянського минулого, або Комунізм у музеї.....	380

РЕЦЕНЗІЇ

Луняк Є.М. Рецензія на книгу: Українські декабристи чи декабристи на Україні?": Рух декабристів очима істориків 1920-х років / упор., вступ. ст. та примітки Григорія Казьмирчука, Юрія Латиша. – К. : Логос, 2011. – 195 с.....	388
Ісаснко К.П. Рецензія на книгу: Сквіра Н.М. Проблеми поетики другого тому "Мертвих душ" Миколи Гоголя. – К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2010. – 328 с.....	391

ЗМІСТ випуску № 67

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Жаркевич Н.М. Народность "Вечеров на хуторе близ Диканьки" Н.В.Гоголя. Проблемы интерпретации	3
Самойленко Г.В. Второй том "Мертвых душ" Н.Гоголя: история создания и его текстологическая судьба	9
Люликова А.В. Соотношение континуального и дискретного времени в сатирических романах И.Ильфа и Е.Петрова.....	34
Гогуля М.П. Мотив смерти у прози Данила Киша	42

ІСТОРІЯ

Москаленко О.Ю. Про що говорить топоніміка Прилуччини? ...	50
Бровко А.Г. Воєнне мистецтво Війська Запорозького Низового 1734–1775 рр. в історичних дослідженнях XVIII–XIX ст.	59
Ростовська О.В. Наукові інтерпретації Магдебурзького права та його запровадження на Чернігівщині	70
Луняк Є.М. Доля Юрія Хмельницького за свідченнями французького дипломата де ла Круа	82
Крупенко О.В. Природна специфіка Полтавської губернії та її вплив на економіку регіону другої половини XIX ст.	89
мгр. Емре Акинджи. Громадсько-політична діяльність Олександра Шульгина на поч. XX ст.	100
Качмала В.І. Сільське господарство Чернігівщини в структурі економіки Лівобережжя на початку XX ст.	109
Кириленко С.О. Проблема походження Русі в радянській історичній науці кінця 20–40-х рр. XX ст.	124
Молоткіна В.К. Політична цензура друкованих видань в радянській Україні в 1930-ті рр.	133
Левченко Ю.І. Історіографія окупаційного режиму в губернаторстві "Буковина" 1941–1944 рр.: аналіз робіт українських дослідників	142
Давиденко Ю.М. Діяльність польських підпільних військових організацій на території "Приєднаних земель" в 1939–1944 рр.	154
Стельникович С.В. Другий Базар 1941 р. та його вплив на діяльність ОУН(М)	165
Страшко Є.М., Шпитяк В.А. Ніжинська фельдшерсько-акушерська школа в період німецької окупації 1941–1943 рр.....	172

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ КУЛЬТУРИ

Самойленко О.Г., Самойленко О.В. Михайло Тулов – вчений-філолог, педагог, перший голова Історичного товариства Нестора-літописця	189
Дорохина Л.А. Хоровое исполнительство в духовных учебных заведениях Чернигова в начале XX в.	202
Седляр А.В. Діяльність органів міського самоврядування Волині та Поділля у сфері початкової освіти (кінець XIX – початок XX ст.)	209
Іванцова Н.І. Становлення безперервної освіти в Україні у 20-х рр. XX ст.	216
Конончук І.М. Культурне життя національних меншин Полісся 20-х рр. XX ст. (на матеріалах Чернігівщини)	224
Дорохин В.Г. Конструктивные и выразительные возможности современного баяна.	234
Потапенко Я.О. Історичні зміни репрезентації тілесності в контексті утвердження інформаціоналістської парадигми мережевого суспільства	240
Кучер Л.С. Феномен смерті в контексті духовної самотрансценденції людини	248
Корнєєва Л.Л. Фуррі та фуррі-арт: антропоморфний образ тварини як артефакт	258

АРХІВНІ МАТЕРІАЛИ ТА ЗНАХІДКИ

Двірна К.П. Партизанський рух на Бориспільщині (1941–1943 рр.): архівна розвідка	267

РЕЦЕНЗІЇ

Остапенко Л.М. Згадуючи 200-річчя Гоголя: до слова про новий бібліографічний покажчик Г.В.Самойленка. Рецензія на книгу: Самойленко Г. В. Гоголь в XX веке. Европа. Средняя Азия и Закавказье : тематико-библиографический указатель / Г. В. Самойленко. – Нежин : Издательство НГУ им. Н.Гоголя, 2009. – 481 с.	277
Киричок Г.А. Иван Тургенев: сквозь призму золотого и серебряного веков русской литературы. Рецензія на книгу: Анненкова Е. С. Слово вечной жизни: дискурс традиции И.С.Тургенева в прозе русского зарубежья (Б.К.Зайцев, И.С.Шмелев, М.А.Осоргин) : монографія / Е. С. Анненкова. – Киев : Основа-Принт, 2011. – 526 с.	280
Ткачук М.П. Кризь призму архетипної критики. Рецензія на книгу: Когут О. В. Архетипні сюжети та образи в сучасній українській драматургії (1997–2007) : монографія / О. В. Когут. – Рівне : НУВГП, 2010. – 440 с.	284

ЗМІСТ випуску № 68

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Самойленко Г.В. Євген Гребінка і Гімназія вищих наук кн. Безбородька у Ніжині: до проблеми становлення творчості письменника	3
Моціяк О.М. Поезія Євгена Гребінки і романтичні інтенції ніжинського літературного осередку першої половини XIX ст.	15
Зінченко Н.І. Фольклорно-історичний роман Євгена Гребінки "Чайковський" крізь призму естетичного ідеалу письменника	32
Литвин Л.М. Бароковий слід у творчості Євгена Гребінки	36
Ніколаєнко А. Музичний код поезії Євгена Гребінки	42
Ленська С.В. Жанрові особливості оповідань Є.Гребінки (на прикладі "Игрока", "Чужая голова – темный лес", "Рассказ", "Анекдот")	49
Сидоренко Т.О. Байка як знання (на прикладах творчості Євгена Гребінки).....	57
Якубіна Ю.В. Семантика образу наставника в художньому світі М.Гоголя і Є.Гребінки	61
Ісаєнко К.П. Специфіка презентації жіночого образу у "Записках студента" Є.Гребінки.....	71
Забарний О.В. Образ Ніжина в прозі Євгена Гребінки.....	75

МОВОЗНАВСТВО

Сологуб Л.О. Мовний простір Євгена Гребінки: соціокультурний аспект	83
Ніколашина Т.І. Часовий простір байок Євгена Гребінки.....	89
Хомич Т.Л., Мурашко Г.О. Субстантив як основа морфолого-синтаксичної деривації (на матеріалі україномовної творчості Євгена Гребінки)	96
Українець Л.Ф. Конотація голосних звуків у поетичному дискурсі Євгена Гребінки.....	102
Пугач В.М. Євген Гребінка vs Евгений Гребёнкин в епістолярії.....	108
Бондарь Н.А. Собственные имена в произведениях Е.Гребёнки	114

ЗМІСТ випуску № 69

ІСТОРІЯ

Шевченко Н.О. Окремі питання політичної історії Київської Русі в науковій спадщині М.О.Максимовича	3
Токарєв С.А. Підприємницька діяльність козацької старшини Ніжинського полку.....	16
Бровко А.Г. Соловецький період життя П.Калнишевського: історіографія	26
Вишнякова Н.Є. Історичні обставини виникнення німецького землеволодіння в Криму на межі XVIII–XIX ст.	40
Кочергін І.О. Петиційна діяльність дворян Катеринославської губернії у пореформений період.....	49
Католик А.В. Діяльність земських установ з розвитку системи охорони здоров'я на Чернігівщині (друга половина XIX – початок XX ст.).....	59
Труш О.М. Жовтневі погроми 1905 р. в Ніжині: позиція Володимира Піскорського	69
Якимчук І.В. Архаїзми селянської свідомості в умовах модернізації суспільства підросійської України крізь призму чуток	78
Іваницька С.Г. Росія як "імперія народів" у публіцистиці Максима Славінського (1905–1917 рр.)	90
Герасимчук О.М. Міграції чернігівських селян до Америки в роки столипінської аграрної реформи (1907–1916 рр.)	99
Сидорович О.С. Спілкове будівництво споживчої кооперації Лівобережної України під час Першої світової війни.....	109
Мартиненко В.В. Ставлення німецької окупаційної адміністрації до владних структур Білоруської Народної Республіки в 1918 р.	117
Буравченков А.О., Крупина В.О. Гетьман П.Скоропадський і Білий рух	137
Черемісін О.В. Методи досліджень з історії місцевого самоврядування Південної України кінця XVIII – початку XX ст.....	146
Вовк О.В. Українське село і більшовицька влада наприкінці 10-х – на початку 20-х рр. XX ст.	156

Скрипник О.С. До питання про формування радянських курортів у Криму.....	166
Чубукчиева Л.З. Деятельность первого муфтия Крыма Н.Челебиджихана в поддержку женского общественного движения.....	173
Полянська Є.С. Роль та значення кримських портів у господарському освоєнні Таврійської губернії.....	182
Гончарова О.С. Юдейські громади Харкова в умовах реалізації компартійно-радянської політики 1920-х – початку 1930-х рр. у релігійній сфері.....	194
Прилипка Р.Д. Державна політика УСРР у сфері охорони здоров'я робітників у період непу.....	200
Дмитрук Е.П. Механизм полонизации сельского населения Полесского воеводства в проектах польских партий правительственной ориентации в 1928–1939 г.	210
Зубченко С.П. Антинародний характер національної політики сталінського режиму у перший період Другої світової війни (1 вересня 1939 – 22 червня 1941 рр.)	220
Главацький М.В. Гебітскомісаріати в системі адміністративно-територіального поділу, правової та господарської діяльності окупаційної влади 1941–1944 рр. (на прикладі генеральної області "Київ")	229
Двірна К.П., Фесенко В.В. Репатріанти Київщини в 1945–1954 рр.: політико-виховна робота, розселення та працевлаштування	243
Долганов П.С. Сутність економічного націоналізму: основні теоретичні підходи.....	254
Шейко Н.В. Еволюція структурних аграрних перетворень в Україні – основа технічної модернізації	265
Печеніна Н.А. Політична реабілітація жертв сталінізму в Україні в роки перебудови	275
Латиш Ю.В. Володимир Щербицький і Михайло Горбачов: висвітлення взаємовідносин в історіографії та мемуарах.....	283

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ КУЛЬТУРИ

Товстоляк Н.М. Церква і народна освіта в економіях Парафіївського маєтку Чернігівської губернії ХІХ – початку ХХ ст.:

соціокультурні трансформації періоду модернізації поміщицьких господарств.....	294
Борисенко М.В. Приватний та публічний простір житлового середовища в процесі модернізації побуту городян України в другій половині XIX–XX ст.....	304
Черняк Ю.В. Деятельность украинских политических партий и культурно-просветительских организаций по украинизации Белорусского Полесья в межвоенный период.....	314
Будзар М.М. Історичні трансформації садиби Галаганів у Сокиринцях: 1927–1933 рр. (за матеріалами А.І.Степовича та В.І.Маслова).....	334
Лаврут О.О. Академічна успішність студентів УСРР періоду 20-х рр. XX ст.....	344
Кондратенко О.Ю. Наукові старту двох поколінь академічних істориків.....	354
Нечипоренко Л.І. Еволюція української преси в контексті реформування суспільства (1985–1991 рр.).....	366
Семенова М.В. Процеси глобалізації та національного відродження в українській культурі кінця XX ст.....	374
Коваленко О.М. Освітнє та наукове співробітництво України та Польщі (2000–2005 рр.).....	384

ЗМІСТ випуску № 70

Редакційне привітання О.Г.Астаф'єву	3
Самойленко Г. В. Видатний вчений України.....	4

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Капленко О.М. Кодування наративного контракту у романі Майка Йогансена "Подорож ученого доктора Леонардо..." ..	8
Ісаєнко К.П. Стилiстичнi особливостi української сучасної прози (на матеріалі творчості М.Матіос).....	15
Прохоренко Є.Є. Гоголь в українській бібліографії 20–30-х рр. ХХ ст.	20
Чоботько А.В. Русский футуризм и творчество Н.Гоголя	24
Киричок Г.А. Метажанр и смысл или метажанр как смысл	30
Володарська М.В. Міждисциплінарні витоки концептуального аналізу художнього тексту	36

ІСТОРІЯ

Щербина С.В. Кравецькі та ткацькі цехи на території Північного Лівобережжя у XVII – на початку XVIII ст.	46
Лесик Л.В. До питання еволюції системи міського самоврядування на прикладі міста Ніжина	56
Крупенко О.В. Модернізаційні процеси на українських землях у другій половині XIX – на поч. ХХ ст.: соціодемографічний аспект	63
Баханова С. Висвітлення державотворчих процесів доби Української Центральної Ради в регіональних шкільних підручниках з історії	71
Двірна К.П., Головашеч С.Ю. Німецька національна меншина Правобережної України в кінці XIX – середині 20-х рр. ХХ ст.: історико-статистичний аналіз	81
Крот В.О., Крот Л.М. Діяльність дрібних сільськогосподарських товариств Чернігівської губернії на початку ХХ ст.....	93
Казимір В.А. До питання про громадську діяльність В.Дубровського у 1925–1930-х рр.....	101

Рябченко О.Л. Студентство як суб'єкт соціально-економічних перетворень у радянській Україні (кінець 1920-х – 1930-ті рр.)	110
Білан С.О. Соціально-правовий статус українського селянства в 30-х рр. ХХ ст.	121
Дудка Л.О. Спроби державно-партійних органів активізувати діяльність Спілки безвірників в Україні у 1937–1941 рр.: черговий "штурм неба" чи реанімація приреченого	131
Двірна К.П. Профспілкове будівництво та вишівські профспілки у 1944–1947 рр.: за матеріалами Центрального державного архіву вищих органів влади та управління України.....	138
Кузьменко Ю.В. Формування номенклатурних "тіньових" структур в економіці Української РСР (кінець 80-х – початок 90-х рр. ХХ ст.)	147

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ КУЛЬТУРИ

Самоїленко Г.В. Традиційно-побутова культура Ніжина XVII–XVIII ст.	157
Шендрикова С. П. Кримские гастроли в жизни и творчестве Михаила Семёновича Щепкина.	173
Чуткий А.І. Професорсько-викладацький копус Київського комерційного інституту в 1908–1914 рр.: статистика, тенденції змін, визначні персоналії.....	181
Іванцова Н.І. Жіноча сільськогосподарська освіта в Україні у 20–30-х рр. ХХ ст.....	191
Тєвікова О.В. Дозвілля українських громадян періоду 1953–1964 рр.	297
Воронко О.Г. Зміни рівня освіти найбільших етносів України (за даними переписів населення 1989 і 2001 рр.): традиція чи модернізація.....	207
Коваленко О.М. Культурно-освітні організації України та Польщі: створення, діяльність (2000–2005 рр.).....	222
Семенова М.В. Тенденції освітньо-культурного розвитку Чернігівщини у 90-х рр. ХХ ст.: соціально-економічний чинник в мережі культурно-освітніх закладів	232
Савченко Г.А. Хроніка діяльності театральної студії НДУ ім. М.Гоголя: життя за 25 літ	239

ЗМІСТ випуску № 71

Літературознавство

Віннікова Н.М. Українська літературна пародія та епіграма.....	3
Сарапин В.В. Стильовий синкретизм п'єс Івана Котляревського....	9
Моціяка О.М. Поезія Тараса Шевченка як плач.....	24
Блохин Д. Гоголь у Західній Європі.....	33
Сквіра Н.М. Чи мріяв Гоголь про долю Емпедокла? (рецептивні теорії спалення другого тому "Мертвих душ").....	52
Ковальчук О.Г. Уява як засіб візуалізації світу (на матеріалі ранньої прози М.Коцюбинського).....	58
Михальчук Н.І. Ідеосвіт Володимира Винниченка в контексті метафізичного пошуку.....	69
Ісаєнко К.П. Роман "Чотири пори життя" М.Матіос як варіант колажного тексту.....	90
Хархун В.П. Міфологізм у поетичному мисленні шістдесятництва (за віршем Ліни Костенко "Климена").....	95
Бабенко Л.Л. Витоки опозиційних настроїв Василя Стуса.....	104

Історія

Пирогова-Таран Л.В. Етнологія та/чи історична антропология.....	110
Москаленко О.Ю. Трансформації у духовній сфері людності Північного Лівобережжя бронзової доби, або Про що говорять артефакти?.....	118
Кириленко С.О. Розвиток поглядів на проблему походження Русі у працях Бориса Грекова.....	126
Потапенко Я.О. Активізація дослідження соматичної проблематики у сфері історіописання як наслідок "антропологічного повороту" та "історіографічної революції".....	136
Орлов В.М. Основні підходи до класифікації вітчизняних історіографічних джерел щодо нової релігійності.....	144
Лесик Л.В. Розвиток пожежної безпеки в містах Гетьманщини у XVII–XVIII ст.	156
Самойленко О.Г. Історична освіта в гімназіях України у контексті освітньої політики Російської імперії XIX – поч. XX ст.	163
Павельчик Г.О. Регіональна специфіка проведення столипінської аграрної реформи на території України.....	174

Вишнякова Н.Є. Проблема великих сільськогосподарських маєтків німецьких землевласників Таврійської губернії в історіографії межі XIX–XX ст. як регіональний компонент історії України	185
Бабенко Л.Л. Стратегія взаємодії більшовицької партії і радянських спецслужб в антирелігійній боротьбі 1920–1930-х рр. ..	192
Конончук І.М. Національні проблеми України та Чернігівщини 20-х рр. XX ст.	202
Субботіна І.В. Особливості професійно-галузевої зайнятості молоді в УРСР у 1959–1989 рр.	211
Стешиц О.С. Пільги та привілеї керівної партійної номенклатури Української РСР у 1964–1985 рр.: матеріально-побутовий та лікувально-оздоровчий аспект	222
Воронко О.Г. Вплив міграційних процесів на демографічний розвиток титульного етносу України у др. пол. XX – на поч. XXI ст. .	234

Теорія та історія культури

Товстоляк Н.М. До історії Качанівського палацу П.О.Рум'янцева-Задунайського	245
Палієнко Г.О. Соціальні практики православної церкви у галузі освіти у Чернігівській єпархії (др. пол. XIX – поч. XX ст.)	254
Демуз І.О. Діяльність вечірніх і недільних класів технічного креслення і малювання для дорослих ремісників у 1895–1907 рр. при Миколаївському відділенні Імператорського російського технічного товариства	264
Шаповал Л.І. Етнографічні особливості українського народу за матеріалами "Студій з української етнографії та антропології" Федора Вовка	274
Конта Р.М. Етнологічні здобутки Федора Вовка: сучасна вітчизняна історіографія XXI ст.	286
Білан С.О. Розвиток аграрної освіти в 30-х рр. XX ст. та її вплив на формування професійно-виробничої верстви українського села	295
Корнєєва Л.Л. Рольова гра живої дії як вид акціонізму та її різновиди	305
Семенова М.В. Досягнення та проблеми розвитку культури України пер. пол. 1990-х рр.: за матеріалами засідань колегії Міністерства культури	313
Коваленко О.М. Правові засади культурного співробітництва Польща – Україна в (2000–2005 рр.)	328

Рецензії

Ячменіхін К.М. Рецензія на монографію Шендрікової Сніжани Павлівни "Історія театру в Криму (1820–1920 рр.)"	344
Якубіна Ю.В. Другий том "Мертвих душ" М.Гоголя: хроніка створення і проблеми текстології	347
Мацапура В.И. О новонайденном списке второго тома "Мертвых душ" Н.В.Гоголя	350
Наші автори	354

ЗМІСТ випуску № 72

Літературознавство

Ковальчук О. Г. Візуальні ілюзії як засіб формування образу принца (на матеріалі творів М. Коцюбинського: "В путях шайтана", "На камені", "Лялечка")	3
Якубіна Ю. В. Мемуари як джерело біографії М. Гоголя (англ.) ...	12
Сквіра Н. М. Проблеми поетики другого тому "Мертвих душ" Миколи Гоголя (англ.)	19
Анненкова Е. С. Філософія любови и женского начала в творчестве И. А. Гончарова и И. С. Тургенева	22
Блашків О. В. Тема духовних мандрів у творі Я. А. Коменського "Лабіринт світу і рай серця"	34
Радченко О. А. Іманентний погляд на поетику од Горація	42
Довіна М. С. Теорія міфу в сучасній гуманітаристиці	53
Когут О. В. Рецепція християнських парадигм сучасною українською драматургією	67

Історія

Андрєєв В. М. Трипільська та післятрипільська "епохи" в історії України в контексті історичної концепції В. Петрова	74
Леп'явко С. А. Християнсько-мусульманський кордон України XV – XVIII ст.: короткий огляд (англ.)	84
Лесик Л. В. До питання перебування іноземних купців у місті Ніжині протягом XVII–XVIII ст.	97
Черемісін О. В. Міське самоврядування Південної України кінця XVIII ст. – 1870 р. в особах	105
Качмала В. І. Особливості проведення всеросійського перепису населення 1897 р. на Чернігівщині	115
Пархоменко В. А. Становлення ЗУНР (листопад 1918 р.) в українській мемуаристиці	125
Давиденко Ю. М., Черненко В. М. Діяльність польських молодіжних організацій на території Центральної та Східної України у 1917–1918 рр. в умовах падіння самодержавства	134
Прудько В. О. Становлення радянської влади в Ніжинському повіті (1919–1921 рр.)	146
Мартиненко В. В. Суспільно-політичні передумови білоруської державності на початку ХХ ст.	160

Рябченко О. Л. Форми повсякденного протесту українських студентів політиці радянської влади (кінець 1920-х – 1930-ті рр.)	171
Зубченко С. П. Співвідношення національного та інтернаціонального у концептуальних засадах національної політики радянської влади в перший період Другої світової війни	179
Мельнічук Л. В. Особливості створення та функціонування структурно-організованих форм органів місцевого управління Райхскомісаріату "Україна" (1941–1944 рр.).....	193
Куницький М. П. Соціальний статус номенклатури органів місцевого управління та поліції Райхскомісаріату "Україна" в реаліях нацистського "нового порядку" (1941–1944 рр.).....	202
Давиденко Ю. М., Кудрявцева А. В. Діяльність селянських військових підпільних організацій на теренах окупованої Польщі 1939–1944 рр. (англ.)	217
Татарченко О. Б. Особливості діяльності рад у справах руської православної церкви і релігійних культів на Херсонщині в 1943–1965 рр.	228
Стешиц О. С. Особливості кадрових перестановок у керівній партійній номенклатурі УРСР (друга половина 60-х – перша половина 80-х рр. XX ст.)	241
Конта Р. М. Етнологічні здобутки Зенона Кузелі: сучасна вітчизняна історіографія кінця XX ст.	253
Дудник В. М. Використання інформаційних технологій у вивченні молодіжної політики релігійних організацій України.....	262

Теорія та історія культури

Карпова Е. В. Два аспекта изучения бронзового бюста И. А. Безбородко: история бытования и проблема авторства ...	271
Моціяка О. П., Моціяка П. П. Петро Редкін і Гімназія вищих наук князя Безбородька.....	278
Фесенко В. В. Шкільна освіта польської національної меншини в УРСР у 20-х – на початку 30-х рр. XX ст.	295
Молоткіна В. К. Матеріально-технічне забезпечення видавництва радянської України в умовах тоталітарної системи управління (30-ті рр. XX ст.)	304
Семенова М. В. Освітні процеси в Україні 90-х рр. XX ст.: між досягненнями та проблемами (за матеріалами колегії Міністерства освіти України).....	313

Коваленко О. М. Аналіз культурного діалогу України та Польщі: гастрольна, виставкова та фестивальна діяльність (2000–2005 рр.)	328
Бурчик І. В., Потапенко Я. О. Концептуалізація людської тілесності в сучасній культурології.....	339

Архівні розвідки

Двірна К. П. Політичний напрям діяльності профспілки РОБОС в період "великого перелому" за сторінками архівних документів	348

Рецензії

Срібняк І. В. Реконструкція історії вишу в контексті історії України перших десятиліть ХХ ст.: А. І. Чуткий. Київський комерційний інститут: витоки та історичний поступ (1906–1920 рр.)	361
Киричок Г. А. Контекстное прочтение: проблемные узлы и их решение (случай В. И. Даля) Юган Н. Л. "В. И. Даль и русская литература 30–60-х гг. XIX в."	365
Наші автори	368

ЗМІСТ випуску № 73

Історія

Kyrylenko S. O. "Russian Land" Theory Creation in the Soviet Historiography of the Second Half of 1940 th – beginning of 1950 th	3
Савченко С. В. Місця пам'яті українського козацтва у щоденникових нотатках Олени Апанович	10
Желєзко Р. А. Військово-політична діяльність ніжинського полковника Матвія Гвинтівки: зрада чи захист державних і національних інтересів Гетьманщини?	19
Руденко А. С. І. П. Дорошенко як учасник громадівського руху середини ХІХ ст.....	29
Казарова Н. А. Нежин и Ростов-на-Дону в судьбе и деятельности профессора И. П. Козловского	39
Труш О. М. Джерелознавчі та краєзнавчі дослідження Володимира Піскорського.....	49
Коник О. О. Еліта із тураски: два погляди на чернігівських першодумців у 1906 р.	58
Нітченко А. Г. Функціональна провінційність владних інституцій Чернігівської губернії навесні 1917 р.....	70
Сацький П. В. Раднарком Радянської Росії і Генеральний Секретаріат УНР: боротьба за легітимність	80
Буравченков А. О., Бойко О. Д. Українська громада Києва в умовах денікінського режиму (вересень-грудень 1919 р.).....	92
Бонь О. І. Одеса в записниках Юрія Яновського.....	107
Костюкова О. М. Діяльність місцевих органів товариства Червоного хреста в Україні: 20–30 рр.	119
Салата О. О. Інформаційно-пропагандистська політика нацистської Німеччини у працях зарубіжних істориків	129
Mytsyk L. M. Soviet-British Public Relations in 1941–1945	140
Патриляк І. К. Бої на сході... До питання про рейд з'єднання УПА "Базар" на північно-східну Житомирщину та західну Київщину (березень-квітень 1944 р.)	149
Крижевич С. О. Участь Тсоавіахіму в розмінуванні території України (1944–1946 рр.).....	162
Патриляк І. К., Коваль А. В. Особливості функціонування національного підпілля на Півдні України. На прикладі Миколаївщини (1940-ві–1950-ті рр.).....	178
Чуткий А. І. Студентські земляцтва чернігівців у Київському комерційному інституті	191

Історія культури

Демидович А. В. Влияние ренессансного стиля в церковной архитектуре и живописи Великого княжества Литовского в исследованиях российской дореволюционной историографии	202
Демуз І. О. Південно-Західний відділ Російського географічного товариства: провінційний осередок чи потужне наукове об'єднання? (історіографія проблеми).....	210
Савчук І. І. Внесок журналу "Україна" у розвиток історико-краєзнавчих студій.....	224
Кузнець Т. В. Сільське духовенство київської єпархії в "Київській козаччині" 1855 року.....	232
Малюга В. В. Життєвий і творчий шлях П. І. Прокоповича – всесвітньо відомого бджоляра винихідника	240
Конончук І. М. Німецька меншина в Україні 20-х рр. ХХ ст.: національні та культурні проблеми	256
Гедз В. А. Україномовна преса в окупованому Києві: до історіографії проблеми	265
Жулканич Н. М. Культурно-освітні зміни в закарпатському селі (1945–1980 рр.)	276
Шендрикова С. П., Бердникова М. А. Драматургія У. Шекспіра на кримських подмостках в исполнении знаменитых артистов (вторая половина XIX – первая половина XX вв.)	286
Тарасенко О. Ф. Переслідування духовенства за "революційну діяльність" на початку ХХ ст. (за матеріалами чернігівської єпархії)	293
Наші автори	303

ЗМІСТ випуску № 74

До 200-ліття від Дня народження Т. Г. Шевченка

Літературознавство

Самойленко Г. В. Життєві та творчі взаємини Т. Шевченка з випускниками Гімназії вищих наук кн. Безбородька (1838–1843).....	4
Михед П. В. Тарас Шевченко в російській критиці (1840–1861).....	19
Моціяка О. М. Мотив національного сорому в романі П. Куліша "Чорна рада" та історіософських поемах Т. Шевченка періоду "трьох літ"	29
Якубина Ю. В. Гоголь и его сестры "брат по небесному, высшему родству...".....	38
Чоботько А. В. Художественное пространство повести Н. Гоголя "Страшная месьть".....	45
Сквіра Н. М. До питання про творення канону, деканонізацію та роль інтерпретаційної традиції	54
Скавыш В. А. Симулякры о психозе Гоголя	59
Прохоренко Є. Є. Вертепна модель міста у М. Гоголя та В. Підмогильного.....	72
Ковальчук О. Г. Візуальне у конфлікті ролей (етюд М. Коцюбинського "Цвіт яблуні")	86
Михальчук Н. І. Цинічний розум як чинник трансформації буттєвої сфери в малій прозі В. Винниченка	95
Стребкова І. О. "Старший боярин" Тодося Осьмачки як казка.....	107
Капленко О. М. Микола Руденко: реалізація світоглядних ідей у дитячій літературі	125
Хархун В. П. Митець як об'єкт психологічного портретування (за віршем Ліни Костенко "Ван Гог")	138
Kohut O. V. The Unity of the Ontological Origins – Eros and Thanatos in the Plot of Modern Ukrainian Dramaturgy	146
Михед Т. В. Постмодерністські модифікації образів Робінзона та П'ятниці: головні тенденції та тренди	153
Ісаєнко К. П. Компаративний аналіз на уроках зарубіжної літератури: проблеми і перспективи розвитку.....	162
Нагачевська О. О. Збереження національно-культурної специфіки тексту при перекладі реалій у оповіданнях письменників США XVIII–XIX ст.....	167
Шеремет О. С. "Імперія" Ришарда Капусцінського: від репортажу до літератури	175

Миронова Т. Ю. Авторські смислові виміри оригінального тексту М. Фуко та його сумнозвісний вирок про "смерть автора"	181
Остапенко Л. М. Чи був Кафка юдейським пророком: контексти та інтерпретації.....	197
Vinderskikh S. O. The reception of Joseph Heller in domestic literary theory (Ukraine, Russia)	202
Норец М. В. Жанрова доминанта шпionського роману Ерскіна чайлдерса "Загадка пясков".....	209

Мовознавство

Бойко Н. І. Лексичні засоби вербалізації концептосфери сакрального в поетичних текстах Тараса Шевченка.....	216
Бойко В. М., Давиденко Л. Б. Конверсійні процеси в ідіолекті Тараса Шевченка.....	224
Вакулєнко Г. М., Клипа Н. І. Реалізація графеми "напрямок руху: кінцевий пункт руху" прийменниково-відмінковою формою знахідного (на матеріалі художнього мовлення Т. Г. Шевченка).....	231
Пасік Н. М., Шевченко С. П. Редуковані синтаксичні структури в художньому мовленні Тараса Шевченка	237
Кайдаш А. М. Стилiстичні можливості фонетичних засобів у творчості Т. Г. Шевченка	246
Петрик О. В. Диференційні особливості девербативів стану.....	252
Проха І. В. Вербалізація "внешнего человека" в поезії Н. В. Гоголя "Мертвые души".....	259
Цобєнко О. В. Лексико-семантичне поле "ювелірні прикраси" в англомовних енциклопедіях.....	265

Історія культури

Драчук Л. І. До питання розвитку театрального мистецтва Чернігівщини.....	272
Корнєєва Л. Л. Художній стиль як опредметнення картини світу.....	279

Архівні розвідки

Блохин Даріана Дослідження спадщини Г. Сковороди діаспорним вченим, істориком Д. Г. Оляничим (архівні матеріали)	288

ЗМІСТ випуску № 75

Літературознавство

Жила С. О. Джерела творення образу Батурина за поемою-містерією Т. Г. Шевченка "Великий льох"	3
Шакура Ю. О. Транзит одного сюжету в п'єсах Т. Шевченка "Назар Стодоля" та Я. Кухаренка "Чорноморський побит" в інтерпретації В. Резанова	16
Михед П. В., Якубина Ю. В. Гоголь-гимназист в мемуаристике	24
Чоботько А. В. Художественное пространство повести Н. Гоголя "Страшная месть"	43
Стребкова І. О. Казкові мотиви у "Ночі перед Різдрвом" Миколи Гоголя	54
Прохоренко Є. Є. Микола Гоголь і Тарас Шевченко в українських порівняльних студіях 20–30-х рр. ХХ ст.	67
Самойленко Г. В. Гоголевские сюжеты в различных формах художественного воплощения (к постановке проблемы)	84
Сквира Н. М. "Правила" духовного возрождения в "Лестнице" Иоанна Синайского и втором томе "Мертвых душ" Николая Гоголя	97
Ролик А. В. Рефлективные структуры обыденного сознания и их отражение в переводе (на материале немецкого перевода поэмы Н. В. Гоголя "Мертвые души")	104
Анненкова Е. С. "Думающий и сознающий себя": творчество как предмет авторефлексии в малой прозе И. А. Бунина	112
Ковальчук О. Г. Візуальне як засіб переформатування природного у соціальне (на матеріалі творів М. Коцюбинського)	123
Капленко О. М. Екзистенційна парадигма у "тюремному циклі" оповідань Івана Франка	132
Kharkhun V. P. The Aesthetic and Ideological Strategies of "New" Ukrainian Literature	141
Остапенко Л. М. Письменник, породжений відчаєм: до проблеми духовного самовизначення Ф. Кафки	150
Kohut O. Poetics of modeling realism in modern Ukrainian drama plots	158
Bochkar O. V. Shakespeare's Canon as the Source of Gothic Tradition	165

Телегіна Н. І., Рилюк Р. М. Своєрідність творчого методу Генріха Белля на матеріалі роману "Очима клоуна"	170
Чичиашвили Э. З. Бескомпромиссный критик Франции III республики.....	177
Напирели М. Метафора по стихотворению Фр. Шиллера "Пилигрим"	185
Ісаєнко К. П. Літературний канон: до варіації змісту і контекстів терміну	189

Мовознавство

Бережняк В. М. Слова-символи як елементи моделювання цілісної мовної картини світу Т. Г. Шевченка	196
Петрик О. М. Видільні чинники предикатів дії в українській мові (на матеріалі поезій Т. Г. Шевченка)	202
Баран Г. В. Релігійна лексика в поемі Тараса Шевченка "Гайдамаки"	210
Кравець Л. В. Архетипні метафори в мові української поезії Т. Шевченка	221
Мацько Л. І. Концептуально-стилістичний аналіз поетичної мовотворчості Тараса Григоровича Шевченка в аспекті комунікативної лінгвістики	231
Семашко Т. Ф. Стереотипи української етносвідомості у візуальному секторі поезики Тараса Шевченка	244
Цівун Н. М. Поетична та наукова шевченкіана Максима Рильського	254
Клипа Н. І., Вакуленко Г. М. Використання лексики релігійної семантики в "Роздумах про Божественну Літургію" Миколи Гоголя.....	260
Грушко С. П. Роль імпліцитної семантики антропонимов в художественной прозе XIX века	265

Теорія та історія культури

Павлюк І. З. Українська культура в період становлення незалежної України: реверсивна розмітка	269
Дорохін В. Г. Фактор музично-виконавського аналізу у процесуальному трактуванні	282

Архівні матеріали та знахідки

Самойленко Г. В. Гоголевский юбилей 1909 года
в Нежине 290

Рецензії

Бойко Н. І. Рецензія на монографію Г. М. Вокальчук
"Словотворчість українських поетів ХХ століття"
(Острог : Національний університет
"Острозька академія", 2008. – 536 с. 310

ЗМІСТ випуску № 76

Історія

Босенко Н. П. Суспільно-політичний устрій Київської Русі (історіографічний нарис).....	3
Леп'явко С. А. Перед Хотинською війною (1617–1620).....	15
Ярошенко М. О. Політичні та соціально-економічні передумови української національно-визвольної війни в середині XVII ст.	29
Лесик Л. В. Стан пожежної безпеки в місті Ніжині у XVIII ст.....	39
Казіміров Д. В. Населення міста Мени за матеріалами Генерального опису Лівобережної України 1765–1769 рр.	47
Самойленко О. Г. Формування кадрового складу професійних істориків у вищих навчальних закладах України в першій половині – середині XIX ст.	60
Дятлов В. О., Шибуренкова Т. В. Іноземна діаспора в конфліктах влади і суспільства Російської імперії у XIX – на початку XX ст. Регіональний аспект.	81
Демуз І. О. Церковно-археологічні товариства і установи України XIX – початку XX ст.: сучасна вітчизняна історіографія.....	90
Крупенко О. В. Промислове підприємництво на Лівобережній Україні у другій половині XIX – на початку XX ст. Історіографічні засади дослідження.....	107
Лейберов О. О. "Око й ухо народне" – організація та діяльність комісій Конгресу Трудового Народу України.....	121
Конончук І. М. Доля поляків України та Ніжинщини 1920–30-х рр.	137
Тарапон О. А. Житлово-комунальне забезпечення міських мешканців України 1920–1930-х рр.	147
Шаповаленко Є. Ю. Повсякденність селянства Чернігівщини в умовах німецької окупації 1941–1943 рр.: заборони й покарання.....	157
Маршицька В. В., Болтаєвський І. Ю. Примусові робітники з Київщини у системі економічної експлуатації Третього Рейху (1942–1945 рр.).....	170
Mytsyk L. M. Stalinist Regime from the British Perspective: English Parliamentarians' Reflections on the Visit to the USSR in 1945.....	180
Сидорович О. С. Проблеми розвитку сільських споживчих товариств України в 1940–1980-х рр.....	189
Лаврінченко Л. І. Проблематика охорони здоров'я сільського населення Чернігівщини в 1960–1980-ті рр.	198

Висовень О. І. Боротьба радянського тоталітарного режиму з Євангельськими християнами-баптистами України (60–70-ті рр. XX ст.).....	208
Бардашевська Ю. І. Миський ринок повсякденних товарів на території Криму в умовах соціально-економічних перетворень Перебудови (1985–1991 рр.).....	218
Бабка В. Л. Історична пам'ять доби Перебудови в Україні: вектори трансформації.....	227

Історія культури

Потій Н. М. Особливості діяльності земських установ Чернігівської губернії у сфері початкової освіти у 80-х рр. XIX ст. ...	239
Самойленко Г. В. Будівництво та архітектура Чернігівщини у XIX – на початку XX ст.	252
Мідько А. С. Тарновський-молодший – громадський діяч і благодійник чернігівської землі.....	299
Кароєва Т. Р. Книговидавничі практики у поширенні політичних ідей на підросійських українських теренах другої половини XIX – початку XX ст.	308
Михайленко Г. М. Становлення О. Лотоцького як інтелектуала-гуманітарія.....	322
Конта Р. М. Сучасний стан та перспективи історіографічного дослідження розвитку етнології в Науковому товаристві імені Шевченка у Львові (1892–1940 рр.).....	334
Моціяк П. П. Шевченківський ювілей 1914 р. в Інституті князя Безбородька.....	345
Прудько В. О. Освіта Ніжинщини в період Української Держави П. Скоропадського.....	353
Іванцова Н. І. Створення вечірніх робітничих університетів в УСРР у 1920-ті рр.	364
Литовченко О. Л. Фото- та кіносправа на Чернігівщині у 20–30-ті рр. XX ст.	375
Двірна К. П. Педагогічна освіта в м. Ніжині у перші повоєнні роки: за матеріалами звітів Ніжинського педінституту та Ніжинського учительського інституту (1945–1948 рр.).....	389
Кузьменко Ю. В., Семененко Л. М. Повсякденне життя студентів УРСР у роки перебудови.....	398
Vakhanova S. Lighting the Y. Pilsudsky's activity at the end of the 20–30th years of the XX century in school history textbooks.....	410
Артюх М. С. Структурна реорганізація районного відділу освіти в Україні на початку XXI ст.	419
Gordienko Y. F. Bringing up successful people in the universities of the USA.....	429
Наші автори	436